MEDLEMSFÖRSLAG

Nordiska rådet

A 1553/näring

Behandlas i:
Näringsutskottet

J.nr. 12-00085-3

Medlemsförslag om nordiskt ekonomiskt samarbete i Arktis

Det arktiska området är under stark omvandling. Klimatförändringarna, den smältande isen och naturrikedomarna gör att en helt ny bild av området nu träder fram. Nya farleder i de nordliga vattnen utforskas aktivt och naturresurserna blir allt mera tillgängliga. Nya gruvor öppnas och olje- och gasfyndigheter utvecklas. Turismens betydelse ökar.

Politiskt håller Arktis på att bli en allt viktigare region. Alla nordiska stater har under de senaste åren utformat arktiska strategier. Omvärlden visar också ett allt större intresse för utvecklingen i området. Norden har haft en viktig roll i denna politiska utveckling. De nordiska länderna, fem av åtta medlemmar, har en stark position i Arktiska rådet. Det är viktigt att vi tillsammans fortsätter att aktivt backa upp rådet som den primära organisationen för arktiskt samarbete.

Förändringarna i Arktis innebär stora möjligheter. Våra länder har goda förutsättningar att vara centrala aktörer i det framtida samarbetet. Vi kan bidra till en bärkraftig ekonomisk utveckling som gynnar våra länder i sin helhet, och beaktar de intressen som befolkningen som bor i området har. För att klara framtidens utmaningar måste vi satsa på utbildning och på att stärka den kompetens vi redan har i våra respektive länder inom forskning och teknologi- och produktutveckling. I detta arbete bör vi utgående från en bärkraftig utveckling kombinera de krav som en ekonomisk, social och miljömässig utveckling ställer för att främja en grön ekonomi. Målet bör vara att skydda biodiversiteten och att spara naturresurser genom ett effektivare resursutnyttjande.

Nordiska ministerrådets nya arktiska samarbetsprogram, som sätter befolkningen i centrum, utgör en god grund för det övergripande samarbetet mellan våra länder. I programmet ingår bl.a. åtgärder för att underlätta anpassningen till klimatförändringarna, och för att upp¬märk-samma ursprungsbefolkningens behov. I tillägg behövs konkreta åtgärder för att underlätta det ekonomiska samarbetet i regionen och för att ta fasta på

EU:s möjligheter att öka sitt engagemang i detta samarbete. Under de närmaste åren behövs nya insatser för att stärka de nordiska ländernas position särskilt inom denna del av samarbetet. Målet bör vara att främja den ekonomiska utvecklingen i området på ett sätt som är ansvarsfullt och ekologiskt hållbart. För detta krävs ett intensifierat samarbete mellan alla nordiska länder, och i vissa konkreta frågor som berörs här särskilt mellan Finland, Norge och Sverige.

Ett problem i våra nordliga områden är traditionellt kommunikationerna och transport-förbindelserna över gränserna. Ett uppsving i det ekonomiska samarbetet ställer nya krav på goda transportleder. Fungerande och effektiva transporter ger också Norden en stark position när det globala transportmönstret förändras. Det är inte enbart fråga om transporter via hamnar i norr längs den nordliga sjörutten till Asien. Också transitotrafiken mellan Sydeuropa och hamnarna i norr kan i framtiden bli av stor betydelse när nya väg- och järnvägsförbindelser byggs ut i Europa. I synnerhet på det här området behövs ett närmare samarbete mellan Finland, Norge och Sverige. Det förs en diskussion mellan våra länder om olika nya järnvägs- och vägprojekt. Vi skulle emellertid ha mycket att vinna på att gå ett steg längre och tillsätta gemensamma organ med ansvar för planeringen av sådana projekt. Vi behöver en planering som betraktar regionen som en helhet och ser till att våra länder får så stor gemensam nytta som möjligt av den kommande utvecklingen.

En viktig fråga i detta sammanhang är också samarbetet med Ryssland. Det finns stora för-väntningar på den nordliga sjörutten till Asien. De nordiska länderna kan erbjuda det kunnande som behövs för att bygga ut en farled som är miljövänlig och uppfyller höga krav på säkerhet och effektivitet. De nordiska länderna bör också intensifiera sitt arbete för enhetliga internationella regler för säkerhet och miljöskydd inom sjöfarten i Arktis. I det här arbetet vi kan också dra nytta av de resultat som har uppnåtts inom Östersjösamarbetet för att öka säkerheten och minska miljöriskerna inom sjöfarten. Mobilnät och bredbandsförbindelser behöver också stärkas och byggas ut, särskilt i de områden i Ryssland som gränsar till den nordliga sjörutten. Tillsammans kan vi också uppmuntra Ryssland till ett ökat samarbete i järnvägstrafiken och för att underlätta gränsövergångar. Åtgärder på det här området är centrala för att säkra förbindelserna till våra globala marknader också på lång sikt. Inom den Nordliga Dimensionens politik (ND) har ett nytt partnerskap för transport och logistik etablerats. ND transport- och logistiksamarbetet kan tillsammans med såväl nationella som gemensamma nordiska insatser ge betydelsefulla synergieffekter och konkreta resultat. Det är i de nordiska ländernas intresse att transport- och logistikpartnerskapet utvecklas till ett viktigt instrument för ett konkret projektsamarbete. Norden befinner sig i en viktig knutpunkt för framtida transportrutter och farleder. Det nordiska samarbetet i riktning mot Kanada och USA behöver också intensifieras med tanke på att nya nordliga farleder på sikt förväntas bli av betydelse också i den riktningen. Island och Danmark kan här få en viktig position.

Gruvnäringen ökar också snabbt i betydelse. Traditionellt har gruvdriften i Sverige varit viktig, och under senaste tid har många nya gruvor öppnats i Finland. Planeringen av ytterligare projekt pågår i länderna. Norge antas också ha goda förutsättningar, och de geologiska undersökningarna har intensifierats. En gemensam syn på gruvverksamheten, och enhetliga regler för etablering och drift av gruvor är därför av stor betydelse för framtiden. Ett utökat nordiskt forsknings- och utvecklingssamarbete i syfte att prioritera en teknologi som minimerar miljöriskerna skulle vara ett starkt stöd i detta arbete. Inom EU/EES behövs också ett närmare samarbete inom produktionen och förädlingen av strategiskt viktiga mineraler. I Finland och Sverige utvinns många för hela EU viktiga råvaror. Om utvecklingen går framåt så snabbt som man nu kan förvänta sig, finns det också ett starkt behov av samarbete inom arbetskraftspolitiken mellan Finland,

Norge och Sverige, för att motverka bristen på arbetskraft och förebygga en osund konkurrens.

Ökad industriell aktivitet i norr, särskilt gruvdriften, kräver tillgång till mera energi. I Barentshavet utanför Norge finns stora olje- och naturgastillgångar, och det finns också goda förutsättningar för regionen att utvecklas till en betydande producent av vatten- och vindkraft, på sikt eventuellt också vågkraft. Särskilt gasen från Barentshavet kan bli en viktig energiresurs för hela Europa. En möjlighet för framtiden kan vara att bygga ut ett gasnät som förser industrin i norr med energi och sedan fortsätter söderut mot Central-Europa.

EU kan med sina resurser utgöra ett starkt stöd för Norden, när det arktiska samarbetet byggs ut. En viktig förutsättning är emellertid att EU också får en klar roll inom samarbetet och accepteras som permanent observatör i Arktiska rådet. För närvarande pågår inom EU arbetet på att planera ett arktiskt informationscentrum. Avsikten är att detta EU-informationscentrum etableras i Rovaniemi, i anslutning till Finlands Arktiska centrum, och att centret fungerar som ett nätverk mellan forskningsinstitutioner runt om i Europa. En stark uppslutning i Norden kring detta centrum främjar också samarbetet med och inom EU i arktiska frågor.

Undertecknade föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att kartlägga möjligheterna till ett ökat bärkraftigt energisamarbete mellan de nordiska länderna och mellan Norden och det övriga Europa

att främja det ekonomiska samarbetet i Arktis och stöda utvecklingen av miljövänlig teknologi och enhetliga miljönormer

att stärka samarbetet mellan Norden och Ryssland i syfte att utveckla den nordliga sjörutten, och öka samarbetet inom järnvägstrafik och telekommunikationer

att verka för att EU i större utsträckning dras in i det arktiska samarbetet och ges möjligheter att delta i utbyggnaden av det, och för att EU blir permanent observatör i Arktiska rådet

och att

Nordiska rådet rekommenderar regeringarna i Finland, Norge och Sverige

att etablera gemensamma organ för planeringen av transport- och logistikfrågor samt för gruvdrift och arbetsmarknadsfrågor som berör utvecklingen i Arktis

Helsingfors den 5 mars 2012

Anne Louhelainen (saf)
Arto Pirttilahti (cent)
Eeva-Johanna Eloranta (sd)
Eeva Maria Maijala (cent)
Eero Suutari (saml)
Juho Eerola (saf)
Kimmo Sasi (saml)
Lauri Heikkilä (saf)
Maria Tolppanen (saf)
Simo Rundgren (cent)
Wille Valve (MÅ)